

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ ET S. LUCÆ,

Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,*

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis nonâ menſis Decembris, anno Domini M. DCC. LXXXIV.

M. JOANNE-BAPTISTA ADRIANO ROZE DE L'ÉPINOY, Doctore Medico, Præſide.

Utrum à Nervis præcipui partium Conſenſus?

I.

MIRANDA ſanè corporis humani ſtructura, mirabiles ejus motus! at ſtupenda magis generalis illa partium ſympathia, quæ tum in naturali, cum in morboſo ſtatu obſervanda venit: & ad quam ſpectat, quod ait Hippocrates (*a*), confluxionem unam, conſpirationem unam, & conſentientia omnia eſſe.

Sympathia ſeu conſenſus partium, vel ſpectatur in partium actione & uſu, & eſt concurſus plurimarum partium ad hanc illamve actionem perficiendam

(*a*) Sect. IV. Lib. de Alimentis.

* Auctore M°. STEPHANO GROSSIN DUHAUME, anno 1758.

conſpirantium : vel ſpectatur in morbo, ſeu conſtitutione quæ eſt præter naturam & eſt compaſſio quædam ſivè condolentia partium, quâ fit ut unâ malè affectâ, alia pars diverſa, ſimili vel diverſo, moleſto tamen ſenſu (*b*) condoleat. Uterque conſenſus in corpore humano occurrit frequentiſſimè ; & admirandus eſt imprimis conſenſus ille partium ad actiones quaſlibet corporis viventis & ſani perficiendas concurrentium : ſed quàm frequenter in morbis ſit obvius paſſionum conſenſus, dicant practici naturæ obſervatores : hinc etiam apud Authores claſſicos morbi dividuntur in ſympathicos & idiopathicos : hinc pariter ſymptomatum diviſio in idiopathica & ſympathica : quæ ultima ſæpè ſæpius occurrunt in praxi medicâ, quandoquidem vix ſint morbi in quibus non manifeſtetur paſſionum conſenſus. Porrò hi morbi, ſymptomata, atque effectus varii qui per conſenſum aliquem in corpore noſtro excitantur, ad ſequentes claſſes commodè referuntur (*c*)

Obvius eſt 1°. conſenſus textûs cellularis, qui per corpus latè diffunditur ; & cujus omnes cellulæ ita inter ſe communicant, ut ſeroſitas in unâ collecta, liberè in vicinam exire queat. Viſus eſt (*d*) anaſarca hydrops per omnes cellulas iredireque, modò manus, faciem, oculos, modò extremitates inferiores, teſticulos & abdomen viciſſim replere inflareque : ſic œdemata alicubi deſinentia alibi mox apparent : leucophlegmatiæ hydrops (*e*) ſupervenit. Mirum eſt quantùm à vulnere, maximè cranii integumentis inflicto, ſeſe diffundat aer * per textum celluloſum, emphyſema dicunt : Sunt varii abceſſus qui per conſenſum textûs cellularis variis in corporis partibus apparere ſolent, maximè ubi amplior & pinguior eſt textus cellularis ; hinc circa lumbos, ad inguina & exindè in faſciæ latæ membranam, in axillas, circa parotides adeo frequentes metaſtaſes : hinc denique in textu celluloſo frequentiùs morborum mutationes. 2°. Videtur aliquos conſenſus partium ad vaſorum ſanguiferorum conjunctiones pertinere : venæ ſectiones revulſivæ huc pertinent : ophtalmiâ laborantem alvi profluvio (*f*) corripi bonum : hinc in affectibus capitis inflammatoriis, ſalubris enematum uſus. Peripneumoniæ ſupervenit dolor capitis, quin & quandoque delirium. Ineunte phtiſi intensè rubent genæ. 3°. Conſenſus oritur ex ſimili duarum partium fabricâ, quâ fit ut pars altera alterius vices ſuppleat, & ex iiſdem cauſis in corpore natis, pars utraque patiatur ſimilia : hinc eſt quod ſibi invicem auxilientur diverſæ glandularum functiones (*g*) : ſic ab uberiori ſalivæ proventu, ſtrictior, ab inſenſibili perſpiratione ſuppreſsâ, alvus laxior ; hûc pertinet uteri conſenſus cum mammis ; tempore pubertatis ſororiantur mammæ : puerperis eædem turgent lacte : mulieri utero gerenti, ſi mammæ ex improviſo gracileſcant (*h*), abortionis fit periculum. 4°. Admittimus etiam membranarum conſenſum, ſed neque talem, neque adeo generalem ac voluit Baglivius, qui naturali majorem ſibi finxerat duræ meningis ſenſibilitatem, & omnes in corpore humano motus huic acceptos referebat immeritò. Inſtante vomitu tremunt labia : ab herniis, ut aiunt, incarceratis, ſicuti & ab ileo enormes excitantur vomitus : totius fiſtulæ inteſtinalis tonus adaugetur, imminuiturvè à medicamentis in partem tantùm vires ſuas exerentibus. 5°. Tandem devenimus ad conſenſum nervorum, qui eſt omnium ampliſſimus, quique (ut mox videbimus) per totum corpus pariter longè latèque

(*b*) Rega de ſympath.

(*c*) Haller, primæ lineæ phyſ. edit. Gotting. 1751, pag. 359.

(*d*) Quæſt. Med. Par. anno 1757. *An in Celluloſo textu frequentiùs morbi & morborum mutationes.* Auth. M. Thiery, Doct. Med. Pariſ.

(*e*) Hippoc. Aphor. 47, ſect. VII.

* Quod audivi pluries obſervatum fuiſſe à colendiſſimo Profeſſore meo in omni arte Medicâ M. Ant. Petit.

(*f*) Hipp. Aphor. 17, ſect. VI.

(*g*) Vid. Quæſt. Med. par. ann. 1753. auth. M. Miſſa, *an ſibi invicem*, &c.

(*h*) Sect. V, Aphor. 37.

disseminatur : hic autem considerandus venit, vel in sensorio communi & primariâ nervorum origine, vel in nervorum truncis, vel in nervorum ramis plexibus & miris inter se unitis & consentientibus.

I I.

PORRO nervi sunt partes teretes, albicantes, filamentorum instar à cerebri medullâ oblongatâ intra calvariam, & à medullâ spinali inter vertebras prodeuntes, indèque ad cæteras corporis partes, motûs, sensûsque causâ expansæ : omnis sensibilitatis & irritabilitatis prostant (*a*) primævi Authores : ab iis fibrarum proprietatibus petitur motûs principium in animali viventi ; à nervis igitur tanquam à primario fonte, motus omnis in corpore humano, & motûs communicatio : est scilicet nervosum systema ex naturâ suâ stimulo mobile, irritabile, sensibile, quod axioma (*b*) Medicis qui corpus vivens, non verò inanimatum contemplantur. Sensibilitatis & irrabilitatis effectus variis in organis arte, vel naturâ vellicatis excitati, ubique in omnem quam diceres nervorum summam, seu totalitatem occultè prorepunt. Prout est vel major, vel minor alicujus nervi irritatio, secernitur vel major vel minor etiam ex communi sensorio spirituum annimalium copia ad locum præsertim irritatum : hinc sensus doloris à sensu voluptatis nonnisi gradu irritationis differt. Si in quolibet nervo, undè aliquot surculi cum aliis propaginibus nerveis ex diverso trunco oriundis, in hoc vel illo ganglio conveniunt, aliqua irritatio excitetur, similis ferè & in his ipsis alieni trunci unicè connexis nervis effectus producitur ; nihilo seciùs quàm si prima irritatio in iis ipsis contigisset : sic irritatis renum nervis, ad ventriculum usque transmittitur spasmus per nerveos plexus vicinos connexosque, hinc à nephritide vomitus : quod porrò omnibus certo sit indicio nervosa ganglia ita instituta, & fibrarum nervearum anastomoses ita fuisse à naturâ comparatas, ut frequentior & expeditior foret plurimarum partium consensus : partim igitur his nervorum dispositionibus, partim & eorum intra sensorium commune origini, referendi erunt quotquot à nervis oriuntur in corpore humano motus sympathici : huc referenda (*c*) est singularis illa sympathiæ species, in quâ stimulatâ vel dolente parte unâ, in contractionem agitur vel convulsione percellitur pars altera longè distans, quâ sympathiâ nihil frequentius.

Sic enim, ait medicinæ Antistes, in naturali œconomiâ cordis reciprocatio, respirationis alternatio, palpebrarum nictatio, ciborum deglutitio, fœcum alvinarum protrusio & egestio, urinæ defluxus & mixtio, penis erectio, seminis ejaculatio, fœtûs exclusio, singula à singulis propriisque stimulis sympathicè (*d*) sollicitantur : sit in omnium exemplum cordis reciprocatio : sanguis ubi primùm thalamos cordis ingressus est, distendit eorum parietes, fibræ omnes elongantur, nerveæ irritantur, major exinde spirituum copia juxta consuetas naturæ leges ad locum irritatum appellit : hinc validè contrahuntur fibræ musculosæ ; & est cordis systole ; quâ peractâ, quiescit cor, usque dum citò novus adveniens sanguis, eodem mechanismo novam excitet contractionem (*e*), & sic porrò per totum vitæ curriculum.

(*a*) Vid. Quæst. Med. proposita ab illustriss. Præside. *An ut sensibilitas sic irritabilitas à nervis?* Par. ann. 1757.

(*b*) Vid. Quest. Med. Par. Authore Magistæ de Brodeu. *An digestioni opulentur omnes organicæ corporis partes?* ann. 1752.

(*c*) In elegantissimâ quæst. proposit. ab ingeniosissimo & colendissimo M. Astruc, pro solemni cooptationis laureâ. Par. ann. 1743.

(*d*) Ibid.

(*e*) Vid. Tentamina Physica in Anatom. Heist. ab Illust. Auth. Tranctatus Cordis.

III.

IMMORTALIS Winflovius nomine indigitavit maximi, majoris & minimi fympathici (*a*), tres præcipuos nervos, qui utrinque per corpus propagines fuas mittentes, maximas agunt partes in œconomiâ animali : horumce fympathiæ * tùm inter fe, tùm cum cœteris omnibus ferè totius corporis nervis ritè perfpectæ, plurima enucleabunt Nervorum confenfus phœnomena.

1°. Nervus fympathicus minimus, feu quod idem eft, portio dura nervi auditorii os petrofum ingreffa, & aquæductum Fallopii tranfiens, reflectit ramulum per exiguum foramen offis petrofi ad duram matrem; mox alium mittit furculum (chordam tympani dicunt) qui exinde in ramum quinti paris, qui parvùs lingualis audit (*b*), inferitur. Reliqua pars egrediens ex offe petrofo per proprium foramen, quod ftylomaftoideum vulgò dicunt, ad aurem externam, pericranium, mufculos offis yoidis, labrorum, ad genas, palpebras, & parotides abit : vix è proceffu mamillari emerfit, cùm ad aurem externam mittit ramum, qui à parte pofticâ auris, fecundi paris (*c*) cervicalis ramo, à parte verò anteriori, ramulo uno nervi maxillaris inferioris unitur : tùm perforatâ glandulâ parotide, truncus ad angulum maxillæ inferioris in confpectum venit, ubi in duos ramos dividitur (*d*), quorum unus inferior eft, alter fuperior : hic major duorum eft, atque in feptem aut octo plerumque ramos diftribuitur, qui ferè omnes in lateralem capitis partem ad faciem excurrunt, & fpeciem plexûs formant, qui à fimilitudine quâdam pes anferinus appellatur : Nunc veniunt ab illo fuperiori ramo, duo vel tres circiter furculi, qui fupra tendineam mufculi temporalis partem, antè venam temporalem cum nervo maxillari infetiori communicant; dùm à quarto ejufdem rami furculo manifefta anaftomofis inftituitur cum ophtalmico Willifii nervo, qui apud Winflovium, orbitalis audit : deinde & ab ejufdem aliis ramufculis infignes furculi producuntur; qui tranfverfim faciem perrepunt, & plexum cum infra orbitali ramo nervi maxillaris fuperioris, infignem faciunt : nunc verò inferior nervi duri ramus æquè ac fuperior variis in locis cum nervis maxillæ inferioris communionem habet; diftribuitur enim ad angulum maxillæ inferioris in multos ramos, qui partim ad faciem & partes vicinas, partim ad collum abeunt; inter quos hic præcipue memorabilis eft, qui ad marginem maxillæ inferioris longo itinere versùs mufculum labii inferioris migrat, quo perforato, cum nervo ex maxillæ inferioris foramine prodeunte communicat. Cæteri inferiores furculi fubter maxillam inferiorem, juxta collum anterius ad mufculum platifmamyoides dictum pertingunt : quorum unus vel plures ad mufculum maftoideum defcendentes, inibi furculo fecundi paris cervicalis uniuntur.

Coroll. Eft igitur portio dura nervi auditorii utrimque fympathias agens 1°. frequentiffimas, cum ramis, & ramufculis nervorum quintæ conjugationis medullæ oblongatæ; illos & meritò quidem alteros diceres fympathicos, quippè qui cùm tribus fic dictis nervis, & aliis à medullâ oblongatâ prodeundis manifeftas ha-

(*a*) *Traité des Nerfs ; grand, moyen & petit fympathique.*

* Jamjam indicavimus quid intelligendum fit per fympathiam partium. Nervorum fympathiæ apud Authores fignificant mutuas eorum communicationes, uniones, conjuctiones, anaftomofes, &c.

(*b*) Winflow, *Expof. Anat. Traité de la Tête. tom. 4. p. 377. edit. Amft. 1752.*

(*c*) Idem *Traité des Nerfs.*

(*d*) Ibid.

beant communicationes : 2°. & cum utroque nervo sympathico majori & maximo juncta est anastomosibus; 3°. & illius quoquè habetur commercium, cum infra occipitalibus nervis, cum secundo cervicalium pari, &c. Hinc meritò nervus sympathicus minimus audit *.

2°. Nervi duo (*e*) quorum radices exiguis pluribus fibris constantes paulò supra corpora olivaria collocantur octavam conjugationem nervorum è cerebro prodeuntium constituunt : quæ sexta ab antiquis numerabatur ; quæque utpotè partibus diversis & ab invicem longè dissitis prospiciens, par vagum appellari solet : hos cum M. Winslovio sympathicos majores appellamus, scilicet propter varias eorum in toto suo tractu communicationes, quæ maximè cùm intercostalibus instituuntur. Porrò sympathicus major unà cum spinali accessorio Willisii nervo, juxta sinus laterales è calvariâ egrediens, utrimque descendendo per collum & thoracem ad abdomen, ramos impendit laryngi, pharyngi, cordi, pulmoni, & præcipuè ventriculo : nervos quoque è supremâ thoracis parte reflectit ad laryngem, qui indè recurrentes dicuntur : cœterùm tàm in collo, quam thorace, abdomine, variis plexibus implicatur cum intercostali : jam jam ubi è calvariâ emersit, componi videtur ex tribus diversis truncis : primus accessorius est, oriundus à septem nervorum cervicalium ramulis, qui in unum quasi truncum concurrunt : is truncus in cerebrum ascendit, ubi (*f*) communicatione factâ cum principiis hypoglossi & infra occipitalis nervi, exit è cranio cum trunco majori, cui firmiter adhæret, moxque ab egressu jam jam ab eo distinctus, mittit ramum sympathicum, cujus fibra una ad majorem, altera ad minorem truncum seu pharingeum tendit : deinde novis etiam institutis cum hypoglosso & intercostali sympathiis musculum adit Trapesium cui quoad maximam partem impenditur, & in rhomboideo (*g*) ultimo distribuitur. Secundus octavi paris truncus est pharyngeus qui pharyngem præsertim & linguæ basim adit, ubi anastomoses habet (*h*) cùm utroque nervo hypoglosso. Tertius denique truncus omnium est maximus : mox ad colli vertebras in tumorem oblongum excrescit : primi hujus tumoris rami veniunt ad laryngem, ubi cum nervo recurrente variè communicant : descendit autem truncus cum venâ jugulari in thoracis cavum ; generatque ibi locorum, ubi bronchia pulmones subeunt, nervum recurrentem, qui sinistro in latere circa arteriam aortam sursùm flectitur, in dextro autem circa arteriam subclaviam, undè nomen nervi recurrentis natum est ; is recurrens nervus factâ in utroque latere mirabili flexurâ, aliquot ad cor ramos mittit, ascenditque secundum œsophagum versùs laryngem ; ubi cum nervis laryngeis superioribus varias anastomoses habet ; in toto hoc itinere, non paucos certè œsophago dat ramos : nervus iste recurrens unà cum suo pari sympathiam constituit, quæ inter œsophagum, tracheam, laryngem, & partes alias reperitur, quibus nervorum par octavum prospicit. Nervi recurrentes ita & vocales dici possent quando quidem ad organa vocis excurrunt, iisque ligatis, vel sectis vox faucibus hæret. Cæterum paris vagi truncus uterque ramos exerit, qui invicem communicantes necnon & admissis pluribus intercostalium surculis, pulmonum, tum & cordis plexus notissimos constituunt : deindè ulteriùs descendens, utrimque largitur œsophago plu-

* Difficillima sanè hujus nervi descriptio, mirum tamen quàm dilucidè more suo ejus accuratam expositionem sub oculo ponit sagacissimus M Petitus, in lectionibus suis Anatomicis.

(*e*) Viessens, Nevrograph. lib. 3. de Nervis pag. 179.

(*f*) Winslow, *Expos. Anat. Traité des Nerfs*, pag. 173.

(*g*) Vid. edit. ult. Anat. Chirurg. D. Palfin, tom. 1. p. 417.

(*h*) Winslow, *Traité des Nerfs*.

res surculos, qui invicem implicati, novas plexuum species efformant. Hisce constitutis, degeneres utrimque rami præcipui paris vagi, simul cum œsophago ad ventriculum descendunt, tumque nervi stomachales audiunt : (*i*) quorum sinister & anterior, ad anteriorem ventriculi superficiem, in multos ramos & surculos dividitur, qui in causâ sunt summæ ejus sinistri orificii sensibilitatis, & irritabilitatis : dexter verò & posterior per totam curvaturam minorem ventriculi expanditur : ex utriusque (*k*) fibris circà orificium superius ventriculi invicem coalescentibus, efformatur plexus quem coronarium stomachicum vocant. Ultimum porrò quod illius paris jam jam percipere licet, sunt propagines quædam à ramis stomachicis dimissæ, quæ intercostalibus inosculantur, ad efformandos simul mirabiles infimi ventris plexus, indèque idem quod in pectore etiam in abdomine obtinetur inter utrosque nervos commercium.

Coroll. Constat itaque nervos octavæ conjugationis utrimque passim invicem communicare, simul & frequentissimas in toto suo tractu, cùm intercostalibus nervis fovere conjunctiones : sunt & insuper sympathici cum nervis quintæ & nonæ cerebralium conjugationis, necnon & cum septem cervicalibus, mediante accessorio Willisii nervo, &c. rectè igitur sympathici majores dicti sunt.

3°. Illi ambo nervi, quorum medio, cœteri omnes mira inter se ineunt connubia, à quibusdam intercostales, sed immeritò vocantur : ratione situs vertebrales dici possent (*l*) : at potiori jure sympathici maximi appellantur. A Willisii temporibus ad nostram usquè ætatem creditum erat nervos sympathicos maximos, nervis quintæ & sextæ conjugationis originem acceptam referre : verùm quæ contra adducit Winslovius (*m*) à modo conjunctionis eorum cùm nervis suprà dictis desumpta ; & observationes quas priùs Academiæ Regiæ scientiarum communicaverat clarissimus Petit Medicus, hanc opinionem prorsus subvertunt : scilicet observaverat (*n*) laudatus author ramum sexti paris paulò crassiorem fieri ab insertione fibræ nerveæ sympathici majoris, quàm suprà locum insertionis : præterea ligato, vel secto nervi sympathici trunco ad carotidem apposito, qui deinde in oculi nervos quintum nempè & sextum par inseritur, ipsummet oculum videbat collabi, flaccessere, extingui, indicio certo virium supplementum quod tum oculo deerat à nervo ligato oriri. Quidquid sit autem de verâ ejus origine, singularis ille nervus utrimque juxtâ (*o*) laterales totius columnæ spinalis vertebrarum partes, super nascentes transversas apophises, immediatè situs est, è calvariâ ad os sacrum usque protensus : in toto illo tractu excrescit in tumores ganglio formes numero plures quibus veluti internodiis intersecatur truncus : totidem sunt principia magni illius nervi, & ideò veluti cerebella, vel saltem spirituum d verticula haberi possunt : ex iis gangliis emittuntur ex unâ parte, posteriori nempè, rami sympathici ad omnes medullæ spinalis nervos : ab alterâ sivè anteriori surculi quàm plurimi exeunt ad efformandas mirabiles sympathias, quæ maximè cum octavo pare intra cavitates pectoris & abdominis instituuntur : ejus commercium est igitur, 1°. versùs superiora intra cranium cum quintæ & sextæ conjugationis nervis, qui oculis, fronti, naribus, ori, dentibus & faucibus prospiciunt : tùm per canalem carotidis internæ cranio exeuns, juxtà par octavum, per collum, hinc per thoracem & abdomen, usque ad pelvim descendit, variosque plexus constituens, ramos dat ferè omnibus in thorace & abdomine contentis partibus : ad colli vertebras jam efformat ganglia (*p*) sympathico majori firmiter

(*i*) Ibid.
(*k*) Id. *Traité du bas ventre.*
(*l*) Anat. de Lieutaud. *Traité des Nerfs.*
(*m*) *Expos. Anat. Traité des Nerfs.*
(*n*) *Mémoires de l'Acad. Rayale des Sciences*, *année* 1727.
(*o*) *Expos. Anat. Traité des Nerfs.*
(*p*) Ibid.

adhærentia ; hicque loci per breves ſurculos, anaſtomoſes habet cum nono ſivè majori hypogloſſo & decimo medullæ oblongatæ nervo, qui rectius (q) primus cervicalium diceretur : deinde cum omnibus cervicalibus nervis commercium habet, ac proindè cum brachialibus & diaphragmaticis nervis ejus ſympathia manifeſtatur : ſed & ab illo immediatè ad nervum diaphragmaticum ſympathici plures dimittuntur ſurculi : ſed etiam ad nervum octavi paris laryngeum, necnon ad recurrentem, intra pectus, ramos dat ſympathicos : jam jam ſuprà monuimus ipſummet maximum ſympathicum ſimul cum octavo pari pectorales conſtituere plexus ; at verò mirabiliores hujuſce nervi ſympathiæ in infimo ventre latent in tot & tantis plexubus detegendæ : horum præcipui ſolaris, & lunares, juxta diaphragma ſub ſtomacho extenſi ex utriuſque maximi ſympathici ramis & pluribus majorum ſympathicorum ſurculis efformati, veluti radios è centro communi mittunt hinc & indè : ex iis efformantur cœteri plexus abdominales, hepaticus, lienaris, renales duo, meſenterici & hypogaſtrici : illi genitalibus internis virorum & mulierum ſurculos impendunt, quibus & etiam proſpicit ipſemet truncus ad pelvim uſquè protenſus : porrò antequàm ſupra os ſacrum, ſimul cum ſuo pari inoſculatione factâ terminetur ſymphaticus maximus, priùs utrimque nervis lumbaribus & oſſis ſacri anoſtomoſibus junctus eſt ; proindèque etiam cùm nervis cruralibus ſymphathicus exiſtit.

Coroll. Hi ſunt porrò ambo nervi quos meritò ſympathiæ claves vocaveris : quarè poſt virum omni laude dignum uno ore majores ſympathici dicantur.

(q) Vid. Hiſt. Compend. Anat. p. 135. de nervis & Anat. Chirurg. D. Palfin, ult. edit. Par. 1753, tom. 1. p. 405.

I V.

VENTRICULUS genuinum digeſtionis organum, mediantibus maximi & majoris ſimpathici communicationibus, conſenſum obtinet cum omnibus fere totius corporis partibus ; 1°. caput inter & ſtomachum ſympathiam adeſſe, & quidem reciprocam plurima nos edocent phœnomena : moleſtum ponderis ſenſum, & capitis dolores multi in diverſis digeſtionis temporibus perſentiunt, ſicut & dum urget appetitus ; novi juvenem ſexdecim annos natum qui quoties horis matutinis panem ſuum edere omittebat, circa meridiem vertigine tenebricoſa & animi deliquio corripiebatur : vix primam deglutierat offam, cùm omnia evaneſcebant ſymptomata. Reciprocè agunt in ſtomachum capitis ictus, vulnera, commotiones atque fracturæ : quæ ſæpè ſæpius comitantur nauſeæ, vomitus, abdominiſque perturbatio.

2°. Pectus inter & ventriculum non diſpar eſt relatio : ſympathiam inter utrumque reciprocam haberi probant ratio, & obſervationes : ab iiſdem nervorum conjugationibus & nervis inter ſe ſympathicis (a) propagines ſuas nerveas accipiunt ventriculus & organa reſpirationis : hæc ratio, accedunt obſervata Medicorum : tuſſis convulſiva puerorum à ventriculo ſaburrâ ſcatente oriri ſolet ; quod confirmat praxis quotidiana : quid tum quod aſthma, ut obſervavit Riverius, (b) ſæpius à pharmaco emetico curari ſoleat : hinc reciprocè tuſſis moleſta, non rarò nauſeam, imò & vomitum inferre ſolet.

3°. De ratione conſenſûs qui ventriculum inter & cor animadvertitur hæc habet Vieuſſenius : (c) quod ab eodem gemino paris vagi trunco, undè nervi cardiaci paulò ſuperius oriuntur, etiam rami ſtomachici prodeunt, cauſa patet quarè tantam ſympathiam cor ipſum cum ſtomaco habet, adeò ut majori hujus vel-

(a) Vid. Parag. 3.

(b) Praxos Med. lib. 7. cap. 1. de aſthm.

(c) Nedvrog., fol. 186.

lications, illius deliquium succedat : hinc à cardialgiâ leipothymiæ & syncopes : quidni ab iisdem symphathiæ legibus deduceretur causa pulsûs intermittentis qui ut plurimum futuræ diarrheæ haud fallax indicium est : illa namque pulsûs intermissio nihil aliud est quàm syncope imperfecta & momentanea, id est defectio contractionis cordis in unâ pulsatione per intervalla recurrens, syncope verò est eadem defectio continuata.

4°. Partes omnes in infimo ventre contentas, sicuti inter se ita & cum stomacho manifestos fovere consensus, ratio & experientia suadent : enim verò nervi omnes ad singulas pertingentes ab eodem fonte derivantur (*d*) : hinc est quod dicat Willisius (*e*) cum paris vagi nervus præcipuè ad præcordia & stomachum, atque intercostalis ad reliqua imi ventris viscera propagines distribuant, observare est quod inter hæc omnia non modò commercia quædam, sed sympathia & actionum passionumque consensus habentur : sic succorum dissolventium gastrici, pancreatici, intestinalis, bilis ipsiusmet uberior secretio sympathicè sollicitatur digestionis tempore : à nephritide vomitus adeò frequenter oriundi satis superque probant ventriculum inter & renes existere consensum quem faciunt plexus renales à magnis semilunaribus gangliis oriundi, sed plexus coronarius stomachicus maximis ramis cum plexubus semilunaribus communicat.

5°. Sensuum organa singula suo modo agunt in stomachum necnon & in diversas corporis partes, & reciprocè ab iisdem in consensum vocantur : tactus propriè dicti, cutis est genuinum organum : porrò dari consensum externas inter & internas corporis partes, docet anatome ; nervi scilicet, sympathici maximi, cum nervis omnibus spinalibus sympathias agere deprehenduntur ; sed à spinalibus nervis maximè prodeunt nerveæ partium externarum fibræ : confirmant observata : constrictio in totâ corporis superficie ventriculo pleno adveniens, cum horrore, frigore, tremore ; quæ excipiunt calor ruborque cutis : à potu frigidiori alvum laxari, aut intestina torqueri, aut menstrua supprimi contingit, quod lippis & tonsoribus notum : en ratio : spasmus à frigore fibris nerveis plantarum pedum inductus, per easdem transmittitur usque ad abdominis viscera, mediante sympathico maximo, qui & etiam cum cruralibus (*f*) nervis anastomoses habet : hinc constrictio adveniens intestinis, utero, mox suprà dicta inducit phænomena.

Lingua præcipuum gustûs organum, præter nervum utrinque sui proprium, majorem phyoglossum dicunt, & minorem qui à quintâ conjugatione accedit, alium & admittit à sympathico majore advenientem utrinque ramum ; hinc est quod lingua maximè consentiat cum stomacho, quod apprimè norunt practici ; sic nonnumquam aphoniam patiuntur ægri (*g*) ventriculo ab aliquo humore læso, quo aut sponte, aut arte vomitu rejecto, vocem recuperant : quid quod à vermibus aphoniæ observentur periculi expertes : huc & referendum est quid prorsus simile quod aliquando à secto nervo accessorio observatum est. (*h*).

Omnem internam narium cavitatem investit membrana pulposa, mollis, multigenis propaginibus nerveis donata, quæ proprium est olfactus organum ; membranam pituitariam tum & sceneiderianam vocant : eam nervi subeunt satis numerosi, mollissimi, medii quidem à primo pare qui per foramina cribrosi ossis in septum descendunt, piâ durâve meninge nequaquam (*k*) obducti : alii laterales nervi oriuntur à secundo nervi quinti ramo ejusque surculis, qui alios

(*d*) Vid. Parag. 3.
(*e*) Nervor. desc. p. 98.
(*f*) Vid. Parag. 3.
(*g*) Prosper Alpin. de præsagiendâ vitâ & morte ægror.
(*h*) Observatio Comm. à laudato M. Petit.
(*i*) Anat. Chirurg. dernière édit.

deinde ad palatum mittit surculos; in sinu verò maxillari ab infra orbitali ramo & dentali; deinde ramus internus nervi ophtalmici dimittit surculum, (*l*) qui per foramen orbitæ anterius cranium ingressus, mox reflectitur per foramina cribrosi ossis, simul cum propriis olfactoriis ad narium membranam pertingendus : hinc est quod vivida solis irradiatio in majorem oculi canthum sternutationem excitet : hinc sanè omnis sternutationis ratio : in sternutatione inquit Willisius (*m*) quamprimum fibræ nerveæ nares oblinentes à vellicatione corrugantur, illicò nervi intercostalis (*) commeatu diaphragma propter inspirationem altiorem aliquandiu deprimitur : deindè narium spasmo remittente, etiam septum violenter retractum expirationem fortiorem cum vehementi aëris exsuflatione præstat : pariter è contra, cum à titillatione super costas factâ diaphragma spasmo affectum cachinnos movet, unà facies & ora in risum patheticè configurantur : porro cùm à surculo rami ophtalmici quinti paris instituatur commercium illud quod nares inter & diaphragma, mediante sympathico maximo deprehenditur; hinc est quod inter sternutandum involuntariè claudantur; quin & sæpe sæpius illachrymentur oculi.

Visûs organa & auditûs sua quoque exhibent sympathiæ phœnomena : varias ex diversis coloribus sensationes, tum & soni modulamina num immeritò pro Pharmacis habuit medicina prisca, & etiam nunc habent exteri Medici in mirandâ tarentulatorum (*n*) curatione saltem attendenti patet mutationes organorum novam reapsè modificationem imprimere systemati nervoso, quæ maximè usque ad partes sympathicas transmittitur. Mirum non est, inquit (*o*) Vieussenius, quod inter aurem & linguam sympathia quædam habeatur, propter quam auditus gustui lenocinetur; à nervo auditorio ad linguam accedit ramulus : Qui acutissimos dentium dolores fuit expertus unquam, ille suo periculo edoctus fuit oculos & aures ipsissimis dentibus compati : sic & reciprocè sonus ingratus dentes molestè afficit : hinc à certis sonis dentium stridor; hæc autem fieri communicatione nervi duri cum ramis maxillaribus & dentalibus (*p*) docet anatome; quod verò ad oculos spectat non est quod miremur illos esse animi pathematum sicut & corporis affectionum indices : præterquam quod enim à quinque nervorum medullæ oblongatæ conjugationibus nervos suos accipiant, ipsis & etiam nervi sympathici maximi (*q*) à reliquo corpore spiritus nuncios deferunt : hinc est quòd maximè passionum consensum habeant cum iis omnibus visceribus ad quæ nervi intercostales pertingunt.

6°. Quid non molitur uterus, qui tot proteiformes in sequiori sexu generat affectus, organum sanè physicis æque mirandum ac mulieribus est momentosum quod animadverterat Democritus cum scripserit (*r*) vesicæ vicina infantium mater, gravis calamitas, sexcentarum ærumnarum mulieri author uterus delitescit : sedet in pelvis parte superiori : nervos habet à plexu mesocolico infimo, qui vesicam, uterum, intestinum rectum magnis ramis adit; alios & admittit tum ab ipsomet sympathici maximi trunco, cùm & ab ossis sacri nervis : hinc tantus uteri consensus : qui ita porrò apud omnes practicos celebris est, ut potius ejus rationem & causas hîc inquirere, quàm experimenta afferre consilium sit. Omnes ferè partes quæ sunt utero sympathicæ ex uno eodemque trunco nervos suos habent

(*l*) *Expos. Anat. Traité de la Tête.*

(*m*) Nervor. descr. fol. 93. sic etiam apdu Vieussen. Nevrographl fol 189.

* Quippè qui in nervum quinti paris inseritur, à quo ophtalmicus procedit. vid. parag. 2.

(*n*) Vid. Baglivi opera, Mead. tentamen de tarentula.

(*o*) Nevro graph. fol. 177. Vid.& huju Thescos parag. 3.

(*p*) Vid. parag. 3.

(*q*) Vid. parag. 3.

(*r*) Democ. Hippoc. de Naturâ humanâ.

ex quo uteri nervi proveniunt, ex trunco ſcilicet nervi ſympathici maximi, qui vel ſua] ipſemet iis partibus genuinas impertitur propagines, vel ſympathicos propriis eorum nervis largitur ſurculos : quamobrem irritatio nervorum uteri per nervoſos ductus variis tranſmiſſa partibus, varia inducit ſymptomata ; ſic ſenſus illius irritationis ex infimo meſenterico plexu à quo dimittuntur nervi uterini, in quibus incipit ſpaſmus, ad ſequentem plexum & ex hoc ad ſupremum facilè tranſmittitur ; quia inter ſe varias, ſatiſque conſpicuas anaſtomoſes habent : hinc in inteſtinis tenſiones, tormina, borborigmos; quæ ſymptomata hyſtericis heu nimium frequentia; hinc & phœnomenon illud ſingulare, quo veluti globus per abdomen diſcurrens percipitur, ab aere ſcilicet elaſtico, modò hac modò in illâ inteſtinorum ſpaſmodicè contractorum parte (ſ) incarcerato & rarefacto : ſed cùm inter omnes plexus abdominales manifeſta intercedat communicatio, ad renes uſque mox accedit uterinus ſpaſmus; hinc urinæ paucæ, tenues, limpidæ, quin & quandoque earumdem totalis ſuppreſſio : ſi ad veſicæ ſphincterem, hinc creber ad urinam ſtimulus : ſimilem ob cauſam nervorum nempè communicationem, ulterius prorepens hyſterica nervorum agitatio, ad ventriculum uſqne delata, nauſeas, vomitus, cardialgias inferre ſolet; tum & anxias conſtrictiones & anguſtias circa præcordia, palpabilem ſtomachi circa ſcrobiculum cordis inflationem, ob ſcilicet immanes ventriculi ſpaſmos : hinc eſt quod Hoffmannus (t) uterum quidem affectionis hyſtericæ authorem habuerit, ſedem verò præcipuam ſpaſmorum hyſtericorum in ventriculo & inteſtinis collocaverit : in pectore pleræque fere partes à ſympathico maximo (u) nervos ſuos accipiunt : hinc à ſimili affectione tuſſes, anhelitus, reſpirationis difficultas, quin & quandoque talis pectoris conſtrictio, ut ſuffocari videatur reſpiratio : in corde palpitationes, animi deliquia, ſyncopes, in gutture præfocationis ſenſus, qui oritur ex eo quod nervus ſympathicus maximus ad nervos recurrentes ſicuti & ad nervum octavi paris laryngeum ſurculos mittat ſympathicos (x) : tandem ſi ſpaſmodicæ oſcillationes ſucceſſivè cerebro communicentur, excitant in eo dolores, vertigines, aliaſque ſimiles affectiones; quin & fortè hyſtericæ ſicuti & parturienti convulſiones & epilepſiæ ſuperveniunt.

7°. Partium conſenſum annunciat etiam medicamentorum ſicuti & venenorum actio : ſunt enim medicamenta quæ ſimul atque ventriculum attingunt, affectum etiam in diſſitis partibus exerunt : exemplo ſit opium princeps remediorum ſedantium : hujus vel dimidium ſaltem granum, idque vel ſolum, vel cum aliis mixtum, ſimul acceperis ſedat dolores et dormiendi affert cupidinem, ſcilicet propter atoniam in toto genere nervoſo inductam ; * namque ab actione opii peſſumdantur proprietates nervorum eſſentiales quæ ſunt ſenſibilitas & irritabilitas : in nimia relaxatione fibrarum ferique vel ſanguinis fluxu, validius ſtypticum aſſumptum dum adhuc moratur in ventriculo etiam in remotioribus locis adſtringentem edit effectum : ſic ad ſiſtendas tutò & citò ſummas hæmorrhagias feliciſſimè utuntur pilulis aluminis helvetii : nerveæ ſcilicet ventriculi & inteſtinorum fibrillæ ab iis medicamentis irritatæ ſpaſmum communicant toto generi nervoſo : hinc ** conſtringuntur arteriæ venæque & ſiſtititur hæmorrhagia :

(ſ) *Anat. d'Heiſter aveç des notes, art. des Mouvemens ſympathiques.*

(t) Med. Rat. ſyſt. tom. 3. cap. 50 de con ſenſu part.

(u) Vid. Parag. 3.

(x) Ibid.

* Legantur experimenta quæ referuntur in diario Med. menſis Julii anni 1758, cum opio tentata in animalibus viventibus à M. Robert Witte, Profeſſ. Med. Edimburg...,

** Accuratius exculta nervorum Anatomes docuit ubique fere corporis nervos arteriis & veniis circumjacere, ita ut inſtar laquei illas pro variâ ſtimuli ratione vel conſtringere, vel relaxare poſſint.

ſimili propè modo agunt & martialia: ſic enim docet Chemiæ peritiſſimus M. *Baron* (*y*) ferrum cujus præcipua & unica quidem virtus eſt aſtrictoria, in eò tantùm ſecretiones ab atoniâ vaſorum ſuppreſſas reſtituit, in quantum eorumdem tonum & actionem adauget: ſic pergit laudatus author: veriſimillimum eſt medicamenta martialia & quælibet aſtringentia nuſquam vias circulationis ſubire, ſed omnem ſuam in ventriculi & inteſtinorum tunicas exercere virtutem; ac proinde illorum vim adſtrictoriam, favente ſolâ nervorum communicatione ad cæteras membranas & corporis vaſa deferri. Porrò quæ ſoleant exoriri ſymptomata ab aſſumptis venenis dum ea etiam in ſtomacho ſubſiſtunt, idque unicè per vellicationem, eroſionem tunicæ ejus nerveæ optimè delineavit Wepferus (*z*).

(*y*) *Chimie de Lemery, nouv. èdit. p.* 140 & 141.

(*z*) In perdocta Diſſertat. de cicuta aquat Cæcileæ 1716.

AST objicient aliqui, illas nervearum fibrarum anaſtomoſes à nobis paſſim decantatas, fictitias eſſe: quibus lubenter concedimus fibras nerveas ſingulas in truncis majoribus ſibi paralellas & totâ longitudine diſtinctas eſſe: aſt idem non poteſt dici de eorum ſurculis & propaginibus; quin imò contrarium docent præſtantiores anatomici: intereà tamen haud negamus, ait Williſius (*a*) nervos inter progrediendum fibris mutuo commiſſis invicem communicari: ſimilia propè habet Vieuſſenius (*b*) etenim, inquit, cùm nervi parium octavi & intercoſtalis iiſdem fermè partibus propagines ſuas diſtribuant, neceſſum fuit ut affines eſſent, & invicem communicarent, quò inter partes omnes quibus proſpiciunt, actionum, paſſionumque conſenſus haberetur. Winſlovii, ni fallor fuit mens eadem, cum hæc ſcripſerit: (*c*) ganglia ſemilunaria, dextrum nempè & ſiniſtrum à ſe invicem mittunt faſciculos nerveos qui mutuò implicati, conjunctionibus ſuis efformant textum plexiformem ſub diaphragmate immediatè ſitum, plexum tranſverſalem dicunt: apertiùs autem loquitur celeberrimus M. Petit: nervi, inquit (*d*), inſtar vaſorum ſanguiferorum anaſtomoſibus juncti ſunt: ſed quomodo fiant illæ anaſtomoſes, nondum equidem perfectè cognitum eſt: verùm illud affirmari poteſt nempè quod nervi in conjonctionibus ſuis, modò veris anaſtomoſibus ſibi invicem occurrant, modò filamenta nervea mediante textu cellulari in invicem tantùm coaleſcant: ſed hæc docet omnes anatomica inſpectio: quis enim non intelligat dum ritè perſcrutatur plexuum abdominalium nodos, varias eorum inter ſe ac propè innumeras communicationes intimas; quis; inquam, hæc videndo non rectè dixerit verè invicem inoſculari nervos & inſtar vaſorum ſanguiferorum anaſtomoſibus eſſe conjunctos: nunc verò etiam ſi poneretur, gratis ſanè, fibras nerveas in quibuſdam nervorum truncis toto ſuo tractu ab invicem eſſe diſtinctas, neque unquàm veris anaſtomoſibus ſibi mutuò occurrere: illud porrò èx hypoteſi non poterit affirmari, niſi de illis nervis qui à ſuâ origine, ad finem ſuum uno tractu & abſque mutatione extenduntur: nuſquam veró fibrillæ nerveæ habendæ ſunt à principio ad finem parallelæ; ab invicem diſtinctæ, & uno tenore excurrentes in iis nervorum truncis, qui ganglioformibus tumoribus ſunt veluti interſecti, quales ſunt duo maximi, duo majores ſympathici, & omnes nervi ſpinales qui tamen omnis, ferè dicam, Sympathiæ proſtant Authores: enim verò ganglia nervea penitiùs examinata videntur efformari à fibris nerveis denſiſſimo ordine coagmentatis & diverſimodè implicatis, tum & ex confluentibus arteriis & venis ſimul durâ piâque me-

(*a*) Nerv. deſc. 85.

(*b*) Nevrog. p. 180. ſic & paſſim.

(*c*) *Expoſ. Anat. Traité des Nerfs* no. 413 & alibi.

(*d*) Tum in lectionibus ſuis Anatomicis, cum in ultimâ edit. Anat. Chirurg. D. Palfin, to 1. p. 403 & 404.

ninge inclusis : ea habentur à summis in arte viris (d) veluti totidem cerebella, vel saltem spirituum diverticula; hinc & à Winslovio veluti totidem nervi sympathici maximi principia spectantur : similiter & illæ reticulares filamentorum nerveorum implicationes, à tumore ganglioformi è centro oriundæ quas plexus ganglioformes dixerunt anatomici, obstant uniformi fibrarum nervearum distinctioni; dum è contra earumdem anastomoses haberi manifestè confirmant.

Instabunt 2°. Quî fiat, inquient, ut hæc potiùs pars afficiatur præ aliâ, licet ambæ per nervosos ductus communicationem habeant cum parte affectâ, cur v. g. in paroxismo hysterico adeo graviter afficiantur intestina, ventriculus, diaphragma, dum vix aliquid mali patiuntur lien & hepar : in promptu est ratio; diversa horumce viscerum sensibilitas, quâ fit ut ex iisdem stimulis non eadem excitentur phœnomena in omnibus partibus : sic alii sunt (e) effectus irritationis in tendine, ligamento, periosteo, durâ meninge & cæteris partibus eximiâ sensibilitate conspicuis, alii in pulmonibus, renibus, hepate, liene & aliis minori sensibilitate præditis.

Objicient 3°. Partes omnes, quæ sunt inter se sympathicæ, fore semper reciprocè sympathicas, si earum sympathia nervis ejusdem conjugationis aut saltem connexis accepta referatur : sed contrarium observatur, sic inest diaphragmati notissima sympathia cum utero, quo dolente in consensum trahitur diaphragma : sed uterum à diaphragmate vicissim affici nunquam observatum : hæc quæ achillea putarentur facili quidem negotio everti possunt. 1°. Non directè jactantur in nos, quippèqui non unicam hanc statuimus sympathiæ causam. 2°. Plurima passim (f) indicavimus sympathiæ reciprocæ exempla. 3° Quæ superiùs dicta sunt de diversâ partium sensibilitate huc conferunt : hinc enim est quod diaphragma maximè sensibile à stimulo quovis ab utero adveniente in contractionem sollicitetur, dum uterus minori sensibilitate præditus, à stimulo ejusdem energiæ, vel etiam intentiori à diaphragmate communicato vix afficiatur; porró nobis incumbebant disquirendi partium consensus, statuendumque erat horum præcipuos à nervis oriri; quod satis probasse existimamus; undè concludere licet.

Ergò à Nervis præcipui partium consensus.

(d) Vieussens, Nevrograph, pag. 189. Lancisii, Dissertat., lat. quæ prostat in adversar. Anat. Morgagni. V. pag 101 : J. Maur. Hom. idea Mach. hum.

(e) Vide quæst. prop. à sap. Præs.

(f) Parag. 4.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Maria-Zorobabel MUNIER, *Consiliarius Medicus Regis ordinarius, Domûs Regiæ Invalidorum Ducum & Militum, & antiquus Regis in Coloniis Orientalibus Medicus,*

M. Deodatus JEANROY.

M. Claudius-Franciscus DUCHANOY.

M. Joannes-Baptista BAIGNERES.

M. Alphonsus-Vincentius-Ludovicus-Antonius LE ROY.

M. Joannes-Matthæus DE FRASNE, *Anatomes, & Artis Obstetriciæ in gratiam Matronarum Professor.*

M. Simon VACHER, *Regis Exercituum in Insulâ Corsicâ Medicus primarius.*

M. Cosma-Augustinus LÉZURIER.

M. Nicolaus JEANROY, *Regi Medicorum Collegii Nanceianorum Socius Honorarius.*

Proponebat Parisiis FRANCISCUS-GASPARDUS DIDERON, Valentinus in Delphinatu Doctor Medicus Valentinensis, nec-non Saluberrimæ, Facultatis Medicinæ Parisiensis Baccalaureus.

AB OCTAVA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU,

